
VESTERLUND GRUNDEJERFORENING 1917-2017

100 års jubilæumsskrift

VESTERLUND GAARD 1917

Forord

I 1917 blev Vesterlund Grundejerforening stiftet som en af de første sommerhus-grundejerforeninger i Danmark. I anledning af foreningens 100 års jubilæum har bestyrelsen besluttet at udgive et lille jubilæumsskrift.

Skriftet opridser grundejerforeningens lange og til tider dramatiske historie, fra stiftelsen på et sagførerkontor i København omkring Første Verdenskrig, over store økonomiske kvaler og trussel om fallit; anlæggelsen af de veje, stier og badebroer, som er i brug den dag i dag; Vesterlund under Anden Verdenskrig; branden, som lagde Højborg øde, men fjede adskillige nye grunde til sommerhusområdet og – i nyere tid – etableringen af petanque-banen og vedtagelsen af en lokalplan for at bevare Vesterlunds særegne, unikke natur og status som sommerhusområde.

Skriftet er blandt andet baseret på de jubilæumsskrifter, som de daværende bestyrelser udgav i anledning af grundejerforeningens 25, 50 og 75 års jubilæer, opdateret med erindringer fra "gamle dage", historiske billeder og de vigtigste begivenheder i Vesterlund de seneste 25 år.

Det er bestyrelsens håb, at såvel nye som gamle medlemmer af grundejerforeningen vil få glæde af jubilæumsskriftet.

Dengang i 1917

For 100 år siden var der ingen sommerhuse i Vesterlund, kun en enkelt afsidesliggende gård – Vesterlundgård – som lå ved den vestlige ende af Thorsø, omtrent der hvor Vesterlundvej ender i dag, samt to små huse (ved de nuværende Vesterlundvej nr. 127 og 176).

Landskabet så også meget anderledes ud end i dag. Der var næsten ingen høje træer, men åbne arealer med lynghede, hvor det kuperede terræn, som blev skabt under istiden, trådte meget tydeligt frem.

Historien om Vesterlund som sommerhusområde begynder i årene lige før Første Verdenskrig. I 1912 kunne man i Jyllands-Posten læse, at Skovrider Lorentzen havde Vesterlund – ”beliggende

Vesterlundgård omkring år 1917.

Kilde: Silkeborg Arkiv.

Vesterlund til salg i Jyllands-Posten 10. juli 1912.

Vesterlund,

beliggende overmaade smukt ved
Silkeborg-Søerne og store Skove,
er billig til Salg. Herlig Natur, ud-
præget Lystejendom, udmærket Jagt
og Fiskeri. Areal 60 Tdr. Ld. Skov,
Ager og Eng. Særlig egnet for Som-
merophold (237)
Skovrider Lorenzen, Hovedgaard St.

Til Salg strax

er en Hjørne-Ejendom midt i en stor
Stationsby. Der er Trang for en Ma-
skinforsretning. Tømmerhandel eller Mø-
belmagasin.

Billet, mrkt. »Haab 443«, modtager
»Jyllandsposten«s Kontor.

Salg. Til hver af Ovnene 2 Jærn samt
alle Redskaber dertil. Vedkommende
behøver ikke at være fagkjendt, da jeg
skal sætte Vedk. ind i Arbejdet paa kort
Tid. Billet, mrkt. »P. B. 655«, modtager
»Jyllandsposten«s Kontor.

Landauer til Salg.

En saa pæn som nye Landauer fra
N. Larsens Fabrik, Kjøbenhavn, er til
Salg. Pris 650 Kr.

Karl Belcko, Karethmager,
Vestergade 13,
(670) Skanderborg.

TRAFIKVÆSEN.

De danske Statsbaner.

I Anledning af Hesteskuet i Skan-

Kilde: Jyllands-Posten.

overmaade smukt ved Silkeborg-Søerne og store Skove [...] Særlig egnet for Sommerophold” – billigt til salg.

Skovrider Lorentzen solgte i 1916 Vesterlund til interessentskabet ”Vesterlund” ved overretssagfører Axel Salomonsen, som herefter i 1917 videresolgte ejendommen til overretssagfører Aage Mad- sen.

På denne tid, i årene omkring Første Verdenskrig, var spørgsmålet om ferie for alvor begyndt at blive aktuelt, og da mange borgere i Danmark samtidig havde en del penge på lommen, steg efter- spørgslen efter jord, hvor man kunne tilbringe ferien sammen med familien. På denne baggrund udsprang en del spekulationsforeta- gender, hvor entreprenante folk så forretningsmuligheder i at op-

købe jord rundt omkring i landet for at udstykke og videresælge den enten privat eller ved dannelse af grundejerforeninger.

Særligt i hovedstaden voksede sådanne forretninger frem i ly af store udstillingsvinduer med store farvelagte parcelkort og gratis uddeling af smukke, illustrerede prospekter. Især den jyske jord var eftertragtet. Ofte gik det imidlertid galt, idet disse foreninger, skønt der blev solgt mange grunde, blev lukket i løbet af et par år. Det hele var ikke fuldt juridisk underbygget, og mange blev bedraget for både jord og penge.

Det var midt i denne turbulente tid, at der den 4. september 1917 kl. 5 om eftermiddagen blev afholdt et møde på overretssagfører Aage Madsens kontor i København "angående Dannelsen af en Forening med det Formål at afkøbe Aage Madsens nylig erhvervede Ejendom 'Vesterlund' ved Silkeborg".

Med sagfører G. Thomas som dirigent blev foreningen dannet; den blev straks holdt over dåben og fik navnet "Vesterlund Grundejer-, Jagt- og Fiskeriforening". Der blev fremlagt udkast til love for foreningen, og i henhold til de således vedtagne loves § 11 foretog man derefter valg af bestyrelsen, der kom til at bestå af fem medlemmer med rentier Ingwersen som den første formand for Vesterlund Grundejer-, Jagt- og Fiskeriforening.

Overretssagfører Madsen fremlagde derefter udkast til købekontrakt med de vilkår, på hvilke han ville overdrage ejendommen til foreningen for en købesum af 75.000 kr.; den nyvalgte bestyrelse blev bemyndiget til at underskrive købekontrakten samt de øvrige dokumenter vedrørende købet.

Derpå blev dette for grundejerforeningen så betydningsfulde første møde hævet.

De første grunde sælges

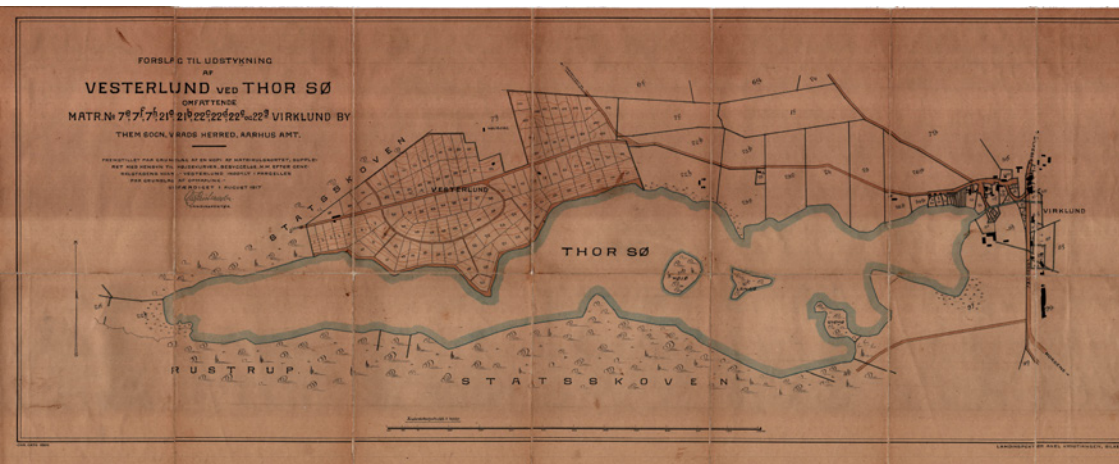
I den første udstykning af Vesterlund var der i alt 110 parceller.

For at hverve købere til grundene blev der udarbejdet et fint lille hæfte med illustrationer fra området. I hæftet stod blandt andet følgende:

"En lille halv Mil Syd for Silkeborg ligger Ejendommen "VESTERLUND", mod Vest stødende op til den store, smukke Vesterskov, mod Syd i en Længde af ca. 2000 Alen grænsende til den fiskerige Thorsø, hvis Bredder dannes af høje Bakker, bevoksede med Skove med mange Højdepunkter, hvorfra der oven over Skovtoppen haves en vid udsigt over Silkeborg-Egnens henrivende skønne Landskab.

Selve Ejendommen "Vesterlund" har et Areal af ca. 55 Tdr. Land med et meget kuperet Terræn, hvis højeste Punkt er 185 Fod og

1917-matrikelkortet for Vesterlund med 110 parceller.

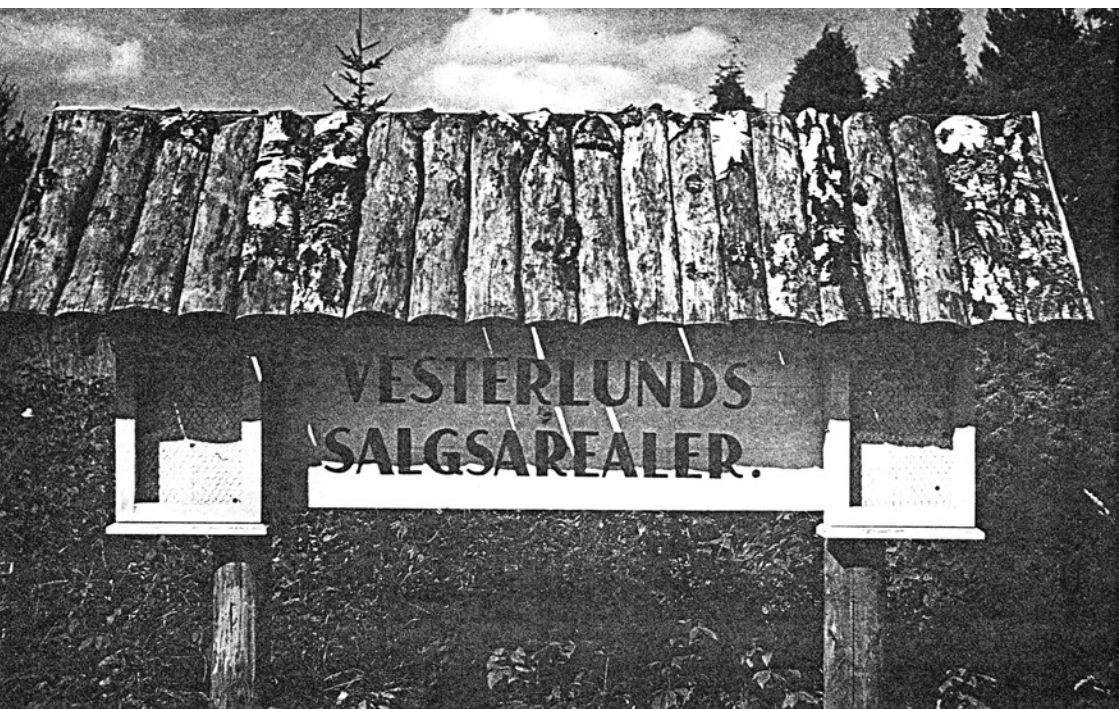

Kilde: Vesterlund Grundejerforening.

rigt vekslende Landskab: Skov, Lynghede, Eng m.m. Der er meget Vildt paa Ejendommen og i Thorsø stor Fiskerigdom.

Til den Skønhed, som Ejendommen og dens Omgivelser besidder, saavel som til Jagten på Ejendommen og Fiskeriet i Thorsø er der nu aabnet Adgang for en større Kreds, idet der under Navnet "Vesterlund Grundejer-, Jagt- og Fiskeriforening (ved Silkeborg)" er dannet en Forening, som har erhvervet Ejendommen med det Formaal at udstykke den i Parceller, der overdrages Medlemmerne paa billige Vilkaar, og som endvidere regulerer Jagt- og Fiskerirettigheder samt mulig erhverver saadanne Rettigheder over andre tilstødende Ejendomme.

Salgsskilt ved udstykning af Vesterlund.

Kilde: Vesterlund Grundejerforening.

Efter den lagte Plan bliver der i alt 110 parceller, hver altsaa på ca. 7000 Kvadrat-Alen, og der kan i Foreningen optages et lignende Antal Medlemmer, dog at et Medlem kan være Ejer af flere Parceller.

Ved Indmeldelsen betales for hver Parcel et Indskud af 10 kr. Aarlig betales en Ydelse af 7 % af Købesummen, der er 10 Øre pr. Kvadrat-Alen af Parcellens Brutto-Areal."

Videre står der i hæftet: "Det er saaledes meget favorable Vilkaar, og enhver, der ønsker at sikre sig en Parcel til at opholde sig paa i sin Ferie og til Jagt og Fiskeri, bør snarest indmelde sig i Foreningen".

Efter godt et års forløb blev det første bestyrelsesmøde i Vesterlund Grundejer-, Jagt- og Fiskeriforening afholdt den 10. december 1918. På dette møde oplyste formanden, at der allerede var solgt 76 grunde. Og på det efterfølgende bestyrelsesmøde kunne formanden fortælle, at der var solgt yderligere 14 grunde, altså i alt 90 grunde. Salget gik strygende – lidt for strygende skulle det vise sig.

Økonomisk krise

Ikke længe efter de første grunde var solgt, løb grundejerforeningen ind i alvorlige økonomiske problemer. Bestyrelsen måtte påbegynde behandlingen af restancesager, og disse steg i en uhyggelig grad de følgende to år.

Efter 1922 var grundejerforeningens stilling således, at der foruden mange prioritetsrenter også skyldtes flere tusinde kroner i skat, og arealerne var udlagt til udpantning. Af de 90 medlemmer betalte blot 20 deres terminsydelser rettidigt. Det blev et stort og besværligt arbejde for den daværende bestyrelse at forsøge at inddrive restancerne med et utal af henstillinger, opfordringer

og rykkerbreve. Bogholderen modtog mange anmodninger om henstand med "havelejen", hvilket måske vidner om en vis naivitet blandt skyldnerne.

Samtidig med de økonomiske kvaler var der også andre vigtige opgaver at se til i grundejerforeningen. Der var spørgsmålet om forbedring af vejen fra Virklund, som overvejende bestod af næsten bundløst sand. Efter åstedsmøder og forhandlinger med sogneråd og amtsråd m.fl. blev der truffet aftale om at forbedre vejen, mod at grundejerforeningen betalte to tredjedele af udgifterne.

På grundene i Vesterlund blev endvidere anlagt den ringvej, som mange grundejere bruger i dag, og adskillige stier. Der blev også gravet og nedsat en 25 alen dyb brønd med pumpe midt på grundene. En fornyet afmærkning af alle parcellerne med lærkestræspæle blev foretaget af landmåleren.

Efter lange og seje forhandlinger lykkedes det til sidst også at få styr på grundejerforeningens økonomi ved at indgå en overenskomst med kreditor, som reducerede foreningens gæld og renteudgifter betydeligt. Restancerne blev indgivet til retslig inkassation, og der blev efterhånden ryddet ud i de medlemmer, som ikke var i stand til at betale deres gæld.

Veje, stier og badesteder anlægges

Oprindeligt havde grundejerforeningen hjemme i København, og i 1920'erne tilhørte over halvdelen af grundene fortsat borgere fra hovedstaden. For at lette salget af grunde og reducere administrationsudgifterne blev foreningens hjemsted flyttet til Silkeborg i juni 1927.

Det viste sig snart at være en klog beslutning at flytte foreningen til Silkeborg. I de følgende år blev der nemlig solgt en hel del grunde, og vejspørgsmålet blev på ny aktuelt. Efter et møde i Virk-

lund Forsamlingshus mellem amtsvejsinspektøren, skovrideren og lodsejerne blev det aftalt at dræne og grundforbedre Virklund-Vesterlundvejen. Et tiltag som fik stor betydning for Vesterlunds udvikling. I oktober 1928 blev der også indkaldt til "hoveriarbejde" på vejen gennem sommerhusområdet, hvor bestyrelsen og en del stedlige medlemmer og to spand heste mødte frem og uden vederlag arbejdede fra solen stod op til den gik ned med at køre grus på vejen.

Ved Thorsø blev der anlagt badesteder med badebroer og sikringstove langs søbredden. To af disse badesteder er i brug den dag i dag.

Det var også på denne tid, at den smukke sti langs Thorsø – førhen kaldet "Promenadestien" – blev anlagt, ligesom der i årenes løb blev anlagt adskillige foreningsstier, som fortsat er i brug.

Det vestlige badested i Vesterlund i 1950'erne.

Kilde: Privat foto.

Erindringer fra årene 1930-1944

Fra Ella Gudmundsen, Nykøbing S., har vi fået lov at låne hendes erindringer fra ovennævnte periode. Hendes familie ejede det nuværende Vesterlundvej nr. 159 fra 1928-1954.

"Det lille hus rummede 1 stue ca. 10 m², køkken 5 m² og lille soverum med dobbeltseng og 2 køjesenge. Stuen var ca. 30 m².

Alt hvad huset rummede var genbrug. 2 læderbetrukne udrangerede rutebil sæder med stålben udgjorde siddepladsen omkring et fyrretræsbord. For enden af hver (sofa) havde far lavet skabe. Petroleumlampen over bordet havde en alpinist figur på vej op af et bjerg for at plukke en Edelweiss. Kukuret i stuen med lodder i form af grankogler holdt øje med tiden for os. Farmors gamle rødmalede skab havde nederst 2 små skuffer. Den til venstre var til knive og gafler. Den til højre var forbeholdt musene.

Ved juletid drog vi alle 4 ud til huset. Far fældede et lille grantræ og satte det så i stuen. Mor havde medbragt vaniljekranse som blev hængt på træet og mor sagde: "Nu kan musene fejre en God Jul".

Var det hvid jul, stod far og mor på ski. Vi børn havde en trækælk at fornøje os med i det bakkede landskab.

Det lille komfur i stuen var i brug når der skulle laves middagsmåltider. Og når mor bagte brød, skete det efter gehør, med det resultat at brødet hævede så meget at det til sidst fyldte hele det lille ovnrum. Det var altid spændende at se hvad der blev reddet ud af ovnen.

Vi kunne ikke trykke på knappen for at få lys. Petroleumlampen var en god hjælp i de mørke timer. Lyden af en primus i køkkenet sidder fast i erindringen.

Vesterlundvej nr. 159.

Kilde: Privat foto.

Køleskabet var et dybt hul i lerskrænten bag huset. Hullet havde far beklædt med brædder og med en trælåge. Flueskab i form af trælister beklædt med fluenet, gjorde det ud for svaleskab på nordsiden af huset. Det lille "das" lidt væk fra huset bestod af en lille træhytte med åben front ud til buske og træer. Tømning af tønden når den tid kom, var mor "mand" for. Far ville hellere sørge for brænde for komfuret.

Så kom besættelsen 1940. Far var midlertidig fraværende med andet arbejde. Mor var beskæftiget som privatsygeplejerske i Silkeborg. At undvære Vesterlund kom slet ikke på tale. Så Bedste (mormor) rykkede ud og sørgede for at vi som altid holdt sommer i huset på Garderhøjen. Da Bedste en dag sad på verandaen og så 2 tyske soldater gå forbi på grusvejen, rejste Bedste sig fra stolen og råbte "Heraus". Bedste var født 1860 og glemte aldrig "dem med pikkelhuer". Soldaterne lod til at overheøre råbet, mens vi der

overværede optrinet, forsøgte at lægge en dæmper på Bedste i håb om at det ikke ville gentage sig.

Vi unger, min søster og mig og vores sommer-venner Ellen og Erik lånte af og til en robåd og roede ud på dybt vand. Redningsveste var et ukendt begreb. Derude kunne vi i fred og ro tælle lappedykkere og spændt vente på at de dukkede op et helt andet sted mellem åkander og nøkkeroser. Vi fortalte aldrig de voksne om vores udflugter og heller ikke om hemmelige huler i skoven. Vandpumpen, hvor vi hentede dagens forbrug, lå for enden af en trappe, hvor der duftede stærkt af anis. Det var vores form for slik-butik. Det kunne tage timer at hente vand og mindst 2 personer til at slæbe de tunge spande, hvor indholdet svandt betydeligt, når vi var fristet til at svinge de tunge spande rundt i luften, uden at spilde. Det lykkedes sjældent.

Mor var som nævnt privatsygeplejerske i Silkeborg. Da der blev indført spærretid måtte mor søge myndighederne om "ausweis" da hun tit var i arbejde om aftenen og ikke ville undvære at komme hjem til sine små piger og Bedste i sommerhuset. Mor var frygtløs. Sikkert en arv fra Bedste som måtte undvære nyt fra sine 2 sønner og 2 døtre i Amerika i de 5 besættelsesår. De 2 kvinder var brave, uden beklagelser over tilværelsen og manglen på mange fornødenheder. Ingen af Bedstes børn døde før langt op i voksenalderen. Selv levede hun i 93 år. Mor nåede 92 år.

Jeg har flere gange i årenes løb besøgt Vesterlund, men aldrig opsogt det lille hus på bakken. Det var for altid "lukket land" for mig. Det endelige farvel fandt sted efter en ferie i frk. Mogensens hus, parcel nr.2 (nr. 243) i 14 dage. I den tidlige morgen lå søen og skoven indhyllet i tæt tåge. Buske og krat stod smykket med fine spindelvæv. Naturen havde lukket sig for os og afsluttet kapitlet over en uforglemmelig barndom".

Den 9. april 1939 blev en mærkedag i grundejerforeningens historie. Her blev afholdt ekstraordinær generalforsamling på Hotel Dania i Silkeborg og vedtaget, at foreningen skulle afkøbe kreditors obligation og prioritetshavernes udestående fordringer på forskellige grunde. Til gengæld fik foreningen fuld ejendomsret over 22 grunde.

Da grundejerforeningen holdt 25 års jubilæum i 1942 kunne man i jubilæumsskriftet læse, at "Foreningens Status pr. i Dag er saa god som aldrig tidligere. Foreningen har nu 96 medlemmer, og 55 Grunde er bebyggede. Tilbage er saa 15 usolgte grunde".

Vesterlund under Anden Verdenskrig

Vesterlund-området blev i 1940-1945 brugt af både besættelsesmagten og af modstandsfolk. Hvor besættelsesmagten hovedsageligt brugte området som et rekreativt område til gå- eller

Tyske soldater på vej ud af Vesterlund (slugten kan anes til venstre)

Kilde: Fotografi af Villy Wohlert Jørgensen.

Modstandsbevægelsens skjulested i Vesterlund.

43. Region 2's »hovedkvarter« i september 1944 ved Torsø i Virklund plantage.

Kilde: Mellem jyske modstandsfolk 1941-1945 af Niels Åge Nielsen (1980).

rideture, brugte modstandsbevægelsen området som deres skjulested.

Den øverstbefalende for de tyske styrker i Danmark, Hermann von Hanneken, som havde hovedkvarter på Silkeborg Bad, var ofte på ridetur i Vesterskoven med afstikker til Vesterlund-området. Hvad han ikke vidste var, at der blot få hundrede meter fra hans ridetur på hovedvejen i Vesterlund lå et sommerhus nede ved Thorsø (det nuværende Vesterlundvej nr. 223), der blev brugt som skjulested for modstandsbevægelsen i en periode.

Efter krigen købte "Foreningen af 9. april 1940" grundene Vesterlundvej nr. 105-107 og 109. Folkene bag denne forening bestod hovedsageligt af tidligere modstandsfolk.

El og rindende vand finder vej til Vesterlund

Mange af de installationer, som vi i dag tager for givet, kom forholdsvis sent til Vesterlund. Ved generalforsamlingen i 1959 nedsattes et udvalg, som fik til opgave at danne en elforening for Vesterlund-området. I første omgang lykkedes det ikke, da tilslutningen fra medlemmerne var alt for lille. Men interessen var vakt, og da Them sogns elforsyning i 1962 trak en hovedledning langs hovedvejen og ringvejen i Vesterlund, faldt tilmeldingerne slag i slag.

I 1960 blev foreningens love moderniseret, og foreningen skiftede navn til det nuværende "Vesterlund Grundejerforening", idet man fandt, at dette med "jagt og fiskeri" med tiden var blevet en overflødig passus.

I 1964 tog den daværende bestyrelse initiativ til at få vand udlagt til sommerhusområdet, men da Virklund Vandværk forlangte mindst 50 medlemmer tilsluttet, måtte man opgive, da det viste sig umuligt at få tilslutning nok. Imidlertid prøvede man igen et år senere, og dette forsøg gav så stor tilslutning, at vandværket kunne godkende parcellerne som medlemmer. I pinsen 1965 blev de første haner tilsluttet. Indtil dette tidspunkt var der kun vandbrønde i Vesterlund.

I 1967 afslutter den daværende bestyrelse 50 års festskriftet med følgende status: "Foreningen har nu kun en parcel (nr. 136) tilbage, som man ikke ønsker solgt foreløbig. Næsten alle parceller er i dag bebygget. Mange er blevet bebygget i de senere år med kønne og hyggelige huse, der falder godt ind i naturen [...] Vesterlund er ikke alene et ferieområde, men er også i de senere år blevet et fritidsområde, idet mange tilbringer deres weekend herude på alle tider af året. Naturen har selvfølgelig ændret karakter, her hvor ødegårdens marker gik over i lyng. Siden kom fyr, gran og løvtræer, og sådan vil der altid ske ændringer i Vesterlunds natur. Vær

med til at værne om det skønne område i tiden fremover lige så godt som det er blevet gjort i de forløbne 50 år, så er De samtidig med til at lette arbejdet for de kommende bestyrelser. Vi vil her ønske for Vesterlund, at det stadig må bevare sin særprægede skønhed og være et dejligt ferie- og fritidsområde for sine medlemmer.”

Kiosken i Vesterlund

Året efter grundejerforeningens 50 års jubilæum lukkede kiosken i Vesterlund til stor fortrydelse for mange grundejere. Kiosken lå til at starte med på hovedvejen ved den nuværende grund nr. 184, men blev senere flyttet til nr. 182. Den blev bygget af Marie og Harald Schmidt Nielsen i midten af 1940'erne. Mange sommerhusejere boede dengang i Silkeborg, og kun de færreste havde bil; man cyklede ud til sit sommerhus i Vesterlund. Der var derfor grundlag for at etablere en lille kiosk eller købmandsforretning i Vesterlund, som havde åbent i sommerhalvåret, og hvor sommer-

Kiosken i Vesterlund.

Kilde: Privat foto.

Telefonhuset i Vesterlund – før og nu som Bog-Bytte-Biks.

Kilde: Privat foto.

husejerne kunne købe de vigtigste dagligvarer. Helt frem til 1968 fungerede kiosken ikke blot som indkøbssted, men også som et hyggeligt samlingssted for sommerhusejerne i Vesterlund.

I 1970'erne blev der installeret telefon i det lille hus, som stadig findes på hovedvejen mellem de nuværende Vesterlundvej nr. 137 og nr. 139. Telefonhuset var i mange år den eneste adgang til at komme i telefonisk kontakt med omverdenen fra Vesterlund. En del sommerhusejere kan stadig huske, hvordan det var at skulle trave ned til telefonhuset og ind i mellem stå i kø i en rum tid, inden man fik adgang til at kaste mønter i telefonen og ringe op. Den sidste opringning fra telefonhuset blev foretaget i 1995; på det tidspunkt havde de fleste sommerhusejere fået egen telefon og derved efterhånden overflødiggjort den fælles telefon. Telefonhuset er dog stadig i brug, men i dag som en Bog-Bytte-Biks, hvor grundejerforeningens medlemmer flittigt udveksler bøger på kryds og tværs.

Højborg indlemmes i Vesterlund Grundejerforening

På toppen af Vesterlund – ved de nuværende grunde nr. 162-168 – lå engang en restauration ved navn Højborg, hvorfra der var en storslået udsigt over Vesterlund og Thorsø.

Højborg fik den 15. juni 1935 bevilling til at drive en afholdsrestauration. Stedet var et yndet udflugtsmål for silkeborgensere og i særdeleshed gæster fra Silkeborg Bad, som brugte stedet til pauser under deres ture rundt i Vesterskoven.

Det var Klara Marie Nielsine og Severin Michael Mikkelsen, som fik bevillingen til afholdsrestaurationen. Omkring 1951 solgte Severin Michael Mikkelsen stedet til sin søn og svigerdatter Charles

Restaurant Højborg 1955

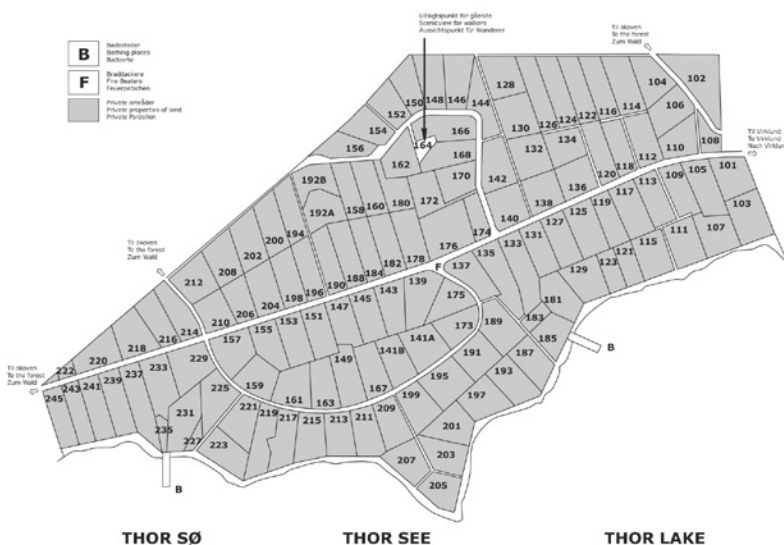
Kilde: Postkort.

og Grethe Mikkelsen. Og med de nye ejere kom der ligeledes en spiritusbevilling til stedet.

I 1965 solgte Charles Mikkelsen Højborg, der i de næste 5-6 år fortsat fungerede som en restauration, men nu også med en tilhørende dyrepark.

Den 6. november 1971 udbrød der af ukendte årsager en voldsom brand på Højborg, som lagde det meste af stedet øde. Herefter led området en lidt omtumlet tilværelse, indtil det i 1977 blev indlemmet i Vesterlund Grundejerforening. Indtil 1977 bestod foreringen af de 110 oprindelige parceller fra 1917. Men i 1977 blev Højborg-området bestående af 14 grunde (nr. 140-174) altså indlemmet i Vesterlund Grundejerforening, hvorved Vesterlund blev det område, som vi kender i dag.

Parcellerne i Vesterlund efter indlemmelse af Højborg.

Kilde: Vesterlund Grundejerforening.

Gjessø Savværk

Lige uden for Vesterlund ligger Gjessø Savværk. Savværket var ejet af familien Frederiksen, som her havde et traktørsted frem til omkring 1970. Stedet er værd at nævne i Vesterlunds historie, fordi Gjessø Savværk var et populært udflugtsmål, når sommerhusbeboerne skulle have deres søndagskaffe. Gjessø Savværk blev, som navnet røber, også drevet som et savværk ved hjælp af et vandhjul, som fik kraften fra mølledammen.

Gjessø Savværk

Kilde: Erland Frederiksen.

Teltet på fællesgrunden Vesterlundvej nr. 136 (1980).

Kilde: Privat foto.

De årlige generalforsamlinger og fester

Indtil den store brand i 1971 havde Vesterlund Grundejerforening afholdt sine årlige general-forsamlinger på Højborg. Herefter fik man i nogle år tilladelse til at bruge Virklund Skole, og også den nærtliggende Peterslyst Rideskole lagde en overgang lokaler til generalforsamlingerne, men da rideskolen pludselig blev solgt, stod grundejerforeningen igen uden tag over hovedet.

VESTERLUNDS

pris

Mel.: Herr Peder kasted runer.....

Hvor Thorsø spejler stolte bøgebanker,
og kilden risler under grønne ranker,
her fordum bonden plojede
og vendte striden sand,
men nu et hjem for lyngen,
der her fandt blomsterland.
Vesterlund, rig på saga-minder,
Vesterlund, mindets åre rinder,
Vesterlund!

Du gav ej sæd, du gav ej markens grøde.
Dog hvenen her som fattig fugl fandt føde.
Og gyvel hist på højen
i lyngens hjem slog rod.
Her bort fra byens støj
nu sommergæst hendrog.
Byggede sig her ved søen en rede.
Lykkens blomst, du var her til stede,
lykkens blomst.

Den røde al har brune lyng til isse,
på skrånten hist opblomstrer liden visse.
Og enebærren knejser
som stolte kongelys,
mens dueurter nejer
til hver, som kom fra by.
Kom til fred, kom til ro og svale,
mindets skjul i naturens tale,
mindets skjul!

Her flyver høg, her kvidrer sommersvale,
her blomstrer gøgeurt i dybe dale.
Og kaprifol sig slynger
og sødmer nattens duft,
når fugl ej mere synger,
kun kildens lyd i slugt.
Nøkkerosen sit hoved hviler
blødt på bølgens, som til den smiler,
sødt i blund!

Dit vide udsyn gav mig dine banker,
din løndoms skjul forkynder tætte ranker.
Din morgendug mig frisker
som dagens solglans prud,
og aftenstilhed hviker
om nætters stjernesud.
Kom i vår, kom i sommertide,
sommersent - under sneilag hvide.
Vesterlund!

Karl Gunhøj.

Formand og senere æresmedlem Henning Henriksen foreslog derfor at planere grundejerforeningens grund Vesterlundvej nr. 136, så der kunne rejses et telt. Den første generalforsamling i teltet på foreningens egen grund blev holdt i 1980. Siden er det blevet en fast tradition, at generalforsamlingen afholdes i teltet på Vesterlundvej nr. 136. En anden fast tradition er, at generalforsamlingen afsluttes med sangen "Vesterlunds Pris" af tidligere bestyrelsesmedlem Karl Gunhøj.

I mange år var det også en tradition, at der blev afholdt en fest i teltet på Vesterlundvej nr. 136 lørdag aften før generalforsamlingen (ifølge grundejerforeningens vedtægter skal den ordinære generalforsamling afholdes den tredje søndag i juli måned). En del medlemmer kan stadig huske disse fester, hvor der var god mad, levende musik, dans og sang til langt ud på natten.

I de senere år har det knebet med tilslutningen til lørdagsfesterne, men det er en stor glæde, at rigtig mange medlemmer – både nye og gamle – af grundejerforeningen har tilmeldt sig 100 års festen, som afholdes lørdag den 15. juli 2017, aftenen før generalforsamling nr. 100 i Vesterlund Grundejerforening.

Petanquebanen

Fællesgrunden Vesterlundvej nr. 136 bliver ikke kun brugt til at afholde grundejerforeningens generalforsamling. I 1998 blev der opført en petanque-bane på grunden. Etableringen foregik for en stor dels vedkommende ved frivillig arbejdskraft og donationer af materialer.

Siden 1999 har banen dannet ramme om det årlige Vesterlund-mesterskab i Petanque. Turneringen er åben for alle medlemmer og gæster – øvede såvel som uøvede – og afholdes lørdag formiddag før generalforsamlingen. Vinderne af turneringen får en vandrepokal, som er fremstillet og skænket af en beboer i Vester-

Petanque-banen i Vesterlund.

Kilde: Privat foto.

lund. Efter turneringen forsynes pokalen med et lille skilt med vinderens navne til minde for eftertiden. Nummer 2 får også en – lidt mindre – pokal. På grundejerforeningens hjemmeside kan man se den samlede liste over Vesterlunds petanque-mestre siden 1999.

Flere medlemmer af grundejerforeningen mødes jævnligt og træner på petanque-banen. Her spiller også det sociale en stor rolle. Under pauser fra kuglespillet slår man sig ned omkring de små borde under halvtaget, vender verdenssituationen og nyder medbragt mad og drikkevarer.

Skt. Hans bål ved Thorsø

En anden begivenhed, som ganske mange medlemmer af grundejerforeningen tager del i hvert år, er Skt. Hans bål ved Thorsø. I 2017 var omtrent 70 medlemmer og gæster samlet ved søbredden neden for nr. 223, hvor der blev tændt bål, grillet og holdt båltales af formanden for grundejerforeningen.

Skt. Hans bål ved Thorsø.

Kilde: Privat foto.

Lokalplanen for Vesterlund

I mange år var der ingen lokalplan for Vesterlund. Og heller ikke mange ønskede at få en. Stemningen tippede imidlertid, efter der blev opført nogle store og forholdsvis dominerende sommerhuse, som mere havde karakter af almindelige parcelhuse end sommer-

huse, og som efter de flestes opfattelse ikke passede særlig godt ind i Vesterlunds særegne natur.

Grundejerforeningen henvendte sig på den baggrund til Silkeborg Kommune for at få udarbejdet en lokalplan. Lokalplanen blev efter alle lovbestemte høringer vedtaget i 2010.

I indledningen til Lokalplan nr. 41-001 for Vesterlund står blandt andet følgende: "Formålet med lokalplanens bestemmelser er at sikre områdets landskabstræk, naturmæssige kvaliteter og kulturhistoriske værdier. Sommerhusområdets karakter skal fastholdes".

Og videre: "Området skal bevares som sommerhusområde, og fremstå som et sammenhængende naturområde uden opdelende hegn. Terrænet, den lysåbne skov, grusvejene og de små sommerboliger skal være det dominerende træk i området. Derfor er der fastsat bestemmelser for terrænregulering, bebyggelsens størrelse, farve og placering samt for de ubebyggede arealer".

Den siddende bestyrelse for Vesterlund Grundejerforening er af den opfattelse, at lokalplanen rummer ganske vide rammer for at bygge moderne og velfungerende sommerhuse. Men det må alligevel konstateres, at der søges om og af Silkeborg Kommune gives talrige dispensationer fra lokalplanens bestemmelser. Bestyrelsen har flere gange råbt vagt i gevær om, at de mange dispensationer på sigt kan risikere at underminere Vesterlunds status som sommerhusområde.

Kloakering

I 2018 og 2019 vil der blive iværksat et nyt stort anlægsarbejde i Vesterlund, idet Silkeborg Kommune har besluttet, at sommerhusområdet skal kloakeres. Kloakeringen sker på en meget kedelig baggrund. Siden 2010 har Thorsø været plaget af periodevis opblomstringer af alger, som har medført midlertidige badeforbud

i søen. Silkeborg Kommune vurderer, at Vesterlundområdet er en af flere mulige kilder til forurening med næringsstoffer.

Vesterlund Grundejerforening bakker op omkring kloakeringen, men har samtidig – i samklang med beboerne i Virklund – anmodet Silkeborg Kommune om at foretage grundigere undersøgelser af problemet med henblik på at få afdækket alle mulige årsager til algeproblemerne i Thorsø.

Ønsker til fremtiden

Endnu 25 år er gået siden det seneste jubilæum, og Vesterlund Grundejerforening kan nu fejre sit 100 års jubilæum. Forhåbentlig har dette jubilæumsskrift givet et indblik i nogle af de mange begivenheder, som har været med til at forme Vesterlund igennem de forgangne 100 år. På grundejerforeningens hjemmeside www.vesterlundgrundejerforening.dk kan man læse mere om Vesterlunds historie og se talrige historiske billeder fra området.

Det er bestyrelsens håb, at Vesterlund også i årene fremover vil blive bevaret som et naturskønt sommerhusområde til glæde for alle nuværende og fremtidige medlemmer af grundejerforeningen samt besøgende og gæster. Ikke mindst håber vi, at myndighederne, inkl. Silkeborg Kommune, og alle borgere i både Vesterlund og Virklund vil stå skulder ved skulder i bestræbelserne på at forbedre tilstanden i Thorsø, så vi alle igen kan nyde sejlsads, badning og fiskeri i vores dejlige sø.

Til lykke med de 100 år!

Else Marie Larsen

Lise Dam Rasmussen

Carsten Friis Fischer

Jesper Troelsen

Hans Henrik Nørgaard

Æresmedlemmer af Vesterlund Grundejerforening

Mange medlemmer har igennem årene hjulpet med til at løse utallige små og store opgaver i Vesterlund Grundejerforening. Følgende tidligere bestyrelsesmedlemmer har ydet et ekstraordinært stort bidrag og derved gjort sit fortjent til at blive udpeget som æresmedlemmer af grundejerforeningen:

18/7	1948	L. Larsen
21/7	1957	H. Matthiesen og M. H. Thau
20/7	1975	N. K. Jensen-Haarup og Carl Loft
17/7	1977	Charles Stecher og Johs. Pedersen
21/7	1985	Bendt Matthiesen og Johan Chr. Finseth
18/7	1993	Henning Henriksen
17/7	1994	Sven-Aage Glerum
16/7	2000	Benny O. Hansen
20/7	2003	Dorthe Johansen

